

พฤติกรรมกรบริโภคอาหารจานด่วน : ศึกษากรณีนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นาย สุนทร อ่อนเกตุพล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสังคมวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-17-6439-1

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**FAST-FOOD CONSUMPTION BEHAVIOR
: A CASE STUDY OF CHULALONGKORN UNIVERSITY STUDENTS**

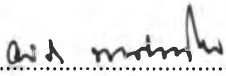
Mr. Sunthorn Onnkedphol

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Sociology
Department of Sociology and Anthropology
Faculty of Political Science
Chulalongkorn University
Academic Year 2005
ISBN 974-17-6439-1**

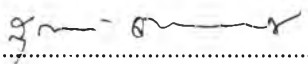
หัวข้อวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมการบริโภคอาหารจานด่วน : ศึกษากรณีนิสิตจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
โดย นายสุนทร อ่อนเกตุพล
สาขาวิชา สังคมวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. นิเทศ ดินณะกุล

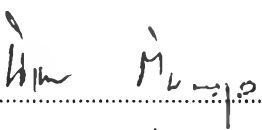

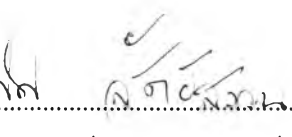
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....คณบดีคณะรัฐศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. อมรา พงศาพิชญ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. สุगत จันทวานิช)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. นิเทศ ดินณะกุล)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. งามพิศ สัตย์สงวน)

สุนทร อ่อนเกตุพล : พฤติกรรมการบริโภคอาหารจานด่วน : ศึกษากรณีนิสิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (FAST-FOOD CONSUMPTION BEHAVIOR : A CASE
STUDY OF CHULALONGKORN UNIVERSITY STUDENTS) อ. ที่ปรึกษา:
รศ. ดร. นิเทศ ดินณะกุล, 109 หน้า. ISBN 974-17-6439-1

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาพฤติกรรมการบริโภคอาหารจานด่วน ของ
นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศึกษาปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารจานด่วน
และศึกษาทัศนคติทางสังคมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกี่ยวกับการบริโภคอาหารจานด่วน
โดยใช้กรอบตัวแปร 6 ตัว ได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคล 6 ด้าน คือ เพศ, อายุ, รายได้, ความรู้
เกี่ยวกับโภชนาการและอาหารจานด่วน, ทัศนคติเกี่ยวกับคุณค่าทางสังคม และ อาหารจานด่วน และ
รูปแบบชีวิตส่วนตัวของผู้บริโภค และ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้
แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 317 คน เป็นนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ และ ไคสแควร์

ผลการศึกษาปรากฏว่า จำนวนของนิสิตหญิงมีจำนวนใกล้เคียงนิสิตชาย อายุส่วน
ใหญ่ของนิสิต อยู่ระหว่าง 17-19 ปี และมีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 5,400 บาทต่อเดือน นิสิตมีความรู้
เกี่ยวกับโภชนาการและอาหารจานด่วนอยู่ในระดับต่ำ มีทัศนคติที่ดีและไม่ดีเกี่ยวกับคุณค่าทาง
สังคม และอาหารจานด่วน ด้วยสัดส่วนที่แตกต่างกัน โดยมีความเห็นต่อ ร้านอาหารจานด่วน ว่า
พนักงานภายในร้านให้บริการดี สามารถสั่งอาหารจานด่วนทางโทรศัพท์ได้ อาหารจานด่วน
รับประทานง่าย และ มีความสะดวกรวดเร็ว ในการซื้อหาและ รับประทาน นิสิตส่วนใหญ่ ได้รับ
ข่าวสารเกี่ยวกับอาหารจานด่วน จากสื่อโฆษณาต่างๆ และ รับประทานอาหารจานด่วน เพียงเพื่อ
ต้องการทดลองชิม

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศ, อายุ รายได้, ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการและ
อาหารจานด่วน ,รูปแบบชีวิตส่วนตัวของผู้บริโภค และ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีผลต่อพฤติกรรม
การบริโภคอาหารจานด่วนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ ทัศนคติเกี่ยวกับ
คุณค่าทางสังคม และ อาหารจานด่วน มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารจานด่วนอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตกลุ่มที่มีทัศนคติที่ดีจะนิยมบริโภคมากกว่า 4 ครั้งต่อเดือน
ในขณะที่กลุ่มที่มีทัศนคติไม่ดีจะบริโภคอาหารจานด่วนไม่เกิน 4 ครั้งต่อเดือน และได้รับข้อมูล
ข่าวสารจากโทรทัศน์

ภาควิชา...สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา..... ลายมือชื่อนิสิต..... กุหลาบ อ่อนเกตุพล
สาขาวิชา...สังคมวิทยา..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... น.วิเศษ กิ่งแก้ว
ปีการศึกษา...2548.....

4681175124: MAJOR SOCIOLOGY

KEY WORD: FAST FOOD CONSUMPTION BEHAVIOR

SUNTHORN ONNKEDPHOL, MR. : FAST-FOOD CONSUMPTION BEHAVIOR
: A CASE STUDY OF CHULALONGKORN UNIVERSITY STUDENTS. THESIS
ADVISOR: ASSOC.PROF.NITHET TINNAKUL, PH.D. 109 pp. ISBN 974-17- 6439-1.

This research was conducted to find out the behavior of fast food consumption of Chulalongkorn University students, factors affecting their behavior and social attitude of Chulalongkorn University students about fast-food consumption behavior. The variables used in this research were as follow: personal characteristics i.e., gender, age, incomes, knowledge about nutrition and fast food, the attitude toward social value and fast food and form of life style of consumer and access to related information. This study used questionnaires to collect data from a sample of 317 undergraduate students from Chulalongkorn University. Percentage and chi-square test were employed for data analysis.

Research results showed the numbers of female sample were close to male sample. Most were 17-19 years of age. The average income was lower than 5,400 bath a month. They had low level of knowledge of nutrition and fast food. Some had a positive attitude toward fast food, social value and others had a negative one. Those who had a positive attitude stated that they enjoyed fast food because they received good services, and could order by phone. Besides, fast food is delicious, convenient and easy to buy and eat. They learnt about fast food from different types of mass media and had to taste it.

When the hypotheses were tested, it was found that gender, age, incomes, knowledge about nutrition and fast food, and form of life style of consumer and access to related information had no significant impact on the consumption of fast food at 0.05 level. In addition, the attitude toward social value and fast food had a significant impact on the consumption of fast food at 0.05 level. The student – age group with a positive attitude toward fast food ate it 4 times a month and got the information from different types of media. On the contrary, those with a negative attitude toward fast food would eat such food not more than 4 times a month and learnt about them from television.

Department...Sociology and Anthropology... Student's signature *Sunthorn Onnkedphol*
Field of study ...Sociology .....Advisor's signature *Nithet Tinnakul*
Academic year...2005.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะได้รับคำแนะนำ ความช่วยเหลือและการให้กำลังใจจากบุคคลหลายท่าน จึงใคร่ขอกล่าวนามไว้เป็นเกียรติ ณ ที่นี้

ศาสตราจารย์ ดร. สุภางค์ จันทวานิช ที่ให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางในการศึกษา และตรวจแก้ไขทุกขั้นตอนของการทำวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. นิเทศ ดินณะกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่เป็นผู้ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ในการเขียนวิทยานิพนธ์อย่างมาก และเป็นกำลังใจให้ศิษย์ทุกคนจนสามารถสำเร็จการศึกษาด้วยดี

รองศาสตราจารย์ ดร. งามพิศ สัตย์สงวน อดีตหัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการเขียนวิทยานิพนธ์ อีกทั้งยังให้โอกาส สละเวลาอย่างมาก และหวังดีต่อลูกศิษย์ทุกคนเสมอ

อาจารย์สุมนทิพย์ จิตสว่าง ที่ให้ความช่วยเหลือด้านความรู้ในเรื่องการประมวลผลโปรแกรม SPSS

คณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสาทวิชาความรู้อันมีค่าแก่ผู้วิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน และผู้ที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนต่างๆ

คำให้กำลังใจ คำปลอบโยน คำปรึกษา และความช่วยเหลือต่างๆ จาก คุณพ่อคุณแม่ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยมีความพยายามและมีความอดทนในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลงได้ด้วยดี และ พี่วันรพี ถาวรชัย, นรบดี นิตรกุล, วิศรุต ตันติพงษ์อนันต์, ธัญญาภรณ์ จันทรวาท, สิทธิศักดิ์ เพชรมาตย์ เพื่อนร่วมรุ่น ที่คอยให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือด้วยดีเสมอมา

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ และขอขอบคุณผู้ที่เอ่ยนามข้างต้นทั้งหมด ที่มีส่วนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 ขอบเขตการวิจัย.....	4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	
2.1 แนวความคิดที่เกี่ยวข้อง.....	
2.1.1 แนวคิดเรื่องวัฒนธรรมบริโภคนิยม.....	5
2.1.2 แนวคิดเรื่องวัฒนธรรมบริโภคนิยมของวัยรุ่น.....	6
2.1.3 แนวคิดเรื่องวัฒนธรรมวัยรุ่น.....	7
2.1.4 วัฒนธรรมวัยรุ่นในฐานะที่เป็นวัฒนธรรมย่อยในสังคม.....	8
2.1.5 แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ.....	14
2.2 เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	
2.2.1 ผลงานวิจัยในประเทศ.....	22
2.2.2 ผลงานวิจัยในต่างประเทศ.....	31
2.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา.....	33
2.4 สมมติฐานการวิจัย.....	34
2.5 คำอธิบายสมมติฐาน.....	35
2.6 นิยามศัพท์.....	37
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	
3.1 รูปแบบการวิจัย.....	39
3.2 วิธีการในการศึกษาวิจัย.....	39
3.3 ประชากร.....	39
3.4 กลุ่มตัวอย่างและขนาดตัวอย่าง.....	40
3.5 วิธีการสุ่มตัวอย่าง.....	44

หน้า

3.6	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย.....	45
3.7	เกณฑ์ในการให้คะแนน.....	45
3.8	การทดสอบเครื่องมือ.....	47
3.9	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
3.10	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
3.11	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
บทที่ 4	ผลการวิจัย.....	
4.1	ลักษณะทั่วไปของประชากร.....	49
4.2	ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการและอาหารจานด่วน.....	53
4.3	ทัศนคติเกี่ยวกับคุณค่าทางสังคมและอาหารจานด่วน.....	57
4.4	การอภิปราย ทัศนคติ เกี่ยวกับคุณค่าทางสังคม.....	70
4.5	พฤติกรรมกรบริโภคอาหารจานด่วน.....	71
4.6	การทดสอบสมมติฐาน	73
4.7	การอภิปราย ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	86
บทที่ 5	สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลเชิงแนวคิด ทฤษฎี	
	ปัญหาที่เกิดจากการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	90
	รายการอ้างอิง.....	99
	บรรณานุกรม.....	102
	ภาคผนวก.....	103
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	109

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ.....	49
ตารางที่ 2 แสดงลักษณะส่วนบุคคลด้านอายุ.....	50
ตารางที่ 3 แสดงลักษณะส่วนบุคคลด้านรายได้รวมต่อเดือน.....	50
ตารางที่ 4 แสดงลักษณะส่วนบุคคลด้านประเภทอาหาร.....	51
ตารางที่ 5 แสดงลักษณะส่วนบุคคลด้านชนิดของอาหารที่ชอบรับประทาน.....	51
ตารางที่ 6 แสดงลักษณะส่วนบุคคลด้านแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ.....	52
ตารางที่ 7 แสดงความรู้เกี่ยวกับโภชนาการและอาหารจานด่วน.....	53
ตารางที่ 8 แสดงความรู้เกี่ยวกับอาหารหลักและสารอาหาร.....	53
ตารางที่ 9 แสดงความรู้เกี่ยวกับอาหารหลักและสารอาหารในเรื่อง การรับประทานอาหาร ที่ทำมาจากน้ำตาลไม่ได้ทำให้เกิดโรคฟันผุอย่างเดียว.....	54
ตารางที่ 10 แสดงความรู้เกี่ยวกับอาหารหลักและสารอาหารในเรื่อง การรับประทานอาหาร อย่างถูกต้อง.....	54
ตารางที่ 11 แสดงความรู้เกี่ยวกับอาหารหลักและสารอาหารในเรื่อง สารอาหารที่เป็นแหล่ง สำคัญของพลังงาน.....	55
ตารางที่ 12 แสดงความรู้เกี่ยวกับอาหารหลักและสารอาหารในเรื่อง สารอาหารโปรตีน คุณภาพสมบูรณ์.....	55
ตารางที่ 13 แสดงความรู้เกี่ยวกับอาหารจานด่วนในเรื่อง อาหารจานด่วนมีเส้นใยผักน้อย.....	56

ตารางที่ 14	แสดงความรู้เกี่ยวกับอาหารจานด่วนในเรื่อง อาหารจานด่วนมีส่วนประกอบของคาร์โบไฮเดรต และไขมันมาก.....	56
ตารางที่ 15	แสดงความรู้เกี่ยวกับอาหารจานด่วนในเรื่อง การรับประทานอาหารจานด่วนควรจะมีอาหารประเภทสลับประกอบด้วยทุกครั้ง.....	57
ตารางที่ 16	แสดงทัศนคติต่ออาหารจานด่วน.....	58
ตารางที่ 17	แสดงทัศนคติต่อร้านอาหารจานด่วน.....	61
ตารางที่ 18	แสดงทัศนคติต่อสภาพทางจิตวิทยา.....	65
ตารางที่ 19	แสดงทัศนคติต่อสภาพทางสังคม.....	68
ตารางที่ 20	แสดงประเภทอาหารจานด่วนที่นิยมรับประทาน.....	71
ตารางที่ 21	แสดงความถี่ในการรับประทานอาหารจานด่วน.....	71
ตารางที่ 22	แสดงช่วงเวลาในการรับประทานอาหารจานด่วน.....	72
ตารางที่ 23	แสดงรายจ่ายในการรับประทานอาหารจานด่วน.....	72
ตารางที่ 24	แสดงสมมุติฐานการวิจัยและผลการวิจัย.....	85